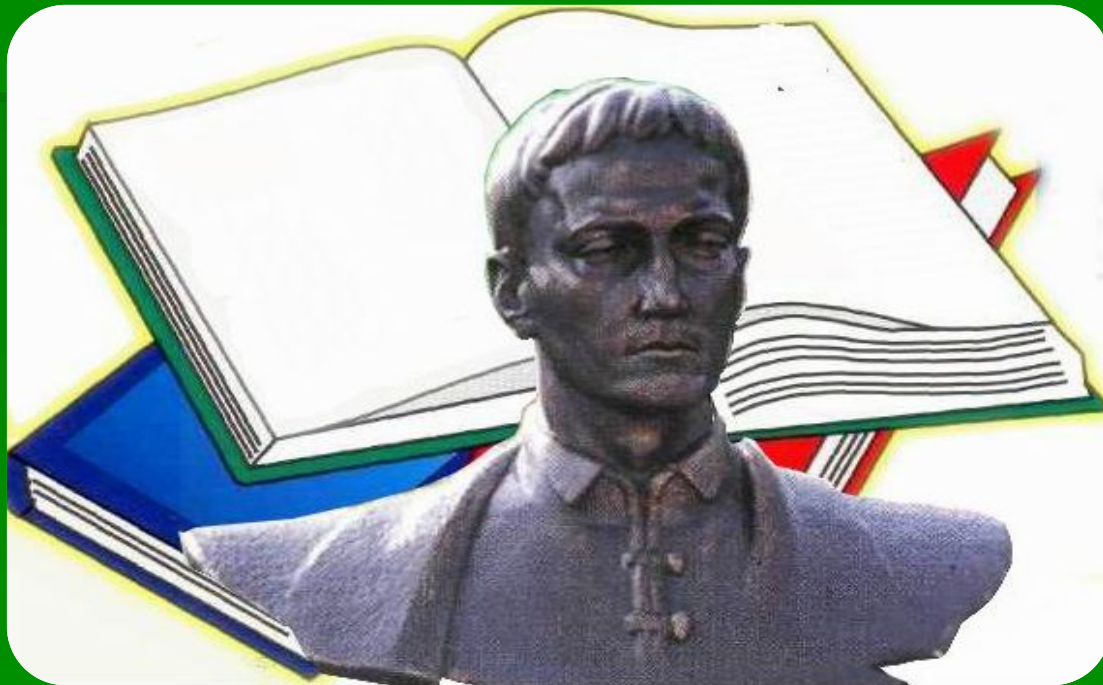

Г. Сковорода.

**Збірка "Байки харківські".
Повчальний характер і художні
особливості байок "Бджола та
Шершень" і "Собака і Вовк".**

Завдання уроку:

- 1) дати загальну характеристику розвитку жанру байки;
- 2) з'ясувати особливості байок Г. Сковороди;
- 3) проаналізувати байки “Бджола і Шершень”, “Собака і Вовк”.

Епіграфи

- Здається, байка просто бреше,
А справді — ясну правду чеше.

Л. Глібов

- Єдина в байки є мета й призначення —
Погані смертних виправляти звичаї
І закликати люд до справедливості.
(Федр, давньоримський байкар).

Відповіді на запитання вікторини

- 1. Бароко
- 2. Чорнухи
- 3. Дяк, церковно-парафіяльна школа
- 4. Києво-Могилянська академія
- 5. Співак придворної капели
- 6. Поетика
- 7. М. Ковалинський

Відповіді на запитання вікторини

- 8. Через заборону книговидання в Україні
- 9. Мандрівний період життя
- 10. «Сад божественних пісень»
- 11. с. Пан-Іванівка (с. Сковородинівка)
- 12. Світ ловив мене, та не спіймав

Байкарська спадщина

Григорій Сковорода — перший український байкар, автор збірника “Басни Харковскія”.
Художнє вираження філософських ідей Г.Сковороди в його байках. Утвердження ідеї “сродної праці”, осуд неробства, паразитизму (“Пчела й Шершень”).
Відтворення педагогічних поглядів у байці “Вовк та Собака”.

Від Езопа-до Сковороди

Основоположником літературної (авторської) байки вважають давньогрецького байкаря Езопа.

Віршову байку розвинув римлянин Федр. Суттєво оновив жанр байки французький поет XVII ст. Жан де Лафонтен.

В Україні жанр байки має давню й багату традицію.

Теорія літератури

- **Байка** — один із різновидів ліро-епічного жанру, невеликий алегоричний, здебільшого віршовий твір повчального змісту.
- *Алегорія (від грец. allegoria: від allios – інакший, agoreo – говорю) – один із видів інакомовлення, вираження абстрактного об'єкта (поняття) через конкретний образ.*
- **Притча** — повчальна алегорична оповідь, в якій послідовне зображення подій і пригод у художньому творі підпорядковане моралізаційній частині твору

Теорія літератури

- **Ознаки байки:**
- **алегоричність;**
- **сюжетність;**
- **повчальність;**
- **малий обсяг;**
- **наявність двох композиційних частин – фабули (оповідної частини) та моралі (повчальної частини).**

“ Байки Харківські ”(1774р.)

Збірка складається із 30 байок, написаних Г. Сковородою в 60-70-х роках.

Перші 15 байок написав він по тому, як залишив Харківський колегіум, приблизно 1769 року. Решту 15 байок було закінчено в селі Бабаях 1774 року.

Подано в перекладі з мови, наближеної до російської.

Переклав Шевчук Валерій.

Байки складаються з оповідної частини й повчальної (“ сили ”)

« Бджола та Шершень»

1. Праця є природною потребою гідної людини.
2. Спосіб життя-це вічна тема для суперечок.
3. Бути потрібним- справжня радість для людини.
4. Якщо від тебе немає користі іншим, то не вчи їх, як треба жити.

“Сродна праця”

Погляди на
життєву
необхідність
працювати
за природними
нахилами,
осудження
неробства,
ледарства,
паразитизму.

Провідні проблеми байки «Бджола та Шершень»:

- людина і суспільство;
- смисл життя людини та її покликання;
- праця і споживання.

Сенкан з ключовим словом «праця»

Презентація міні-проектів «Повчальний зміст байки «Собака і Вовк»»

- 1. Тема-
- 2. Ідея-
- 3. Характеристика образів (що уособлюють?)
- 4. *Ключова фраза (пояснити)*
- 5. *Особливість байки—(назвати 1-2)*
- 6. *Проблематики байки*
- 7. *Мова байки (назвати художні засоби)—*
- 8. *Філософська мудрість у творі (визначити, чому вчить)—*

Особливості байок Г.Сковороди

- 1) прозова форма (як у Езопа);
- 2) складається з 2-х частини: I - стислий виклад якоїсь події, факту; II- об'ємне тлумачення її автором, повчання, мораль або, як назвав її Г.Сковорода, — «сила»;
- 3) перевага надається II частині – моралі;
- 4) діалогічна форма викладу;
- 5) виразний, по-філософськи переданий зміст.

Роль байок Г.Сковороди в історії української літератури

Байки Г. Сковороди стали основою для творчості байкарів наступного періоду – Петра Гулака-Артемовського, Леоніда Боровиковського, Євгена Гребінки, П. Білецького-Носенка, Леоніда Глібова

Продовжіть речення:

- “Байки Г.Сковороди змусили мене замислитись над тим...”
- “Я вважаю, що ...”

Домашнє завдання

Дібрати 10 афоризмів Г. Сковороди на різну тематику.
*Дати розгорнуту відповідь на запитання «Чому Г.Сковорода називав байку «мудрою іграшкою», що приховує в собі зерно Божої істини?»